

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodnina: za Zdravne drave (taven Chi-
cago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 za pol
leta, \$1.50 za četrt leta, za Chicago in Cice-
ro \$1.50 na leto, \$0.75 za pol leta; za in-
ovestive \$0.50.
Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Ciceo \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne
vratajo.
Advertising rates on agreement.—Manu-
scripts will not be returned.

Naslov na var, kar ima etik s listom:
PROSVETA
2607-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

135

Datum v oglepaju, na primer (June 20,
1934), poleg vsakega imena na naslovu po-
meni, da vam je s tem datumom potekla
narodnina. Ponovite jo pravočasno, da se
vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Obiski razstave

Chicago. — Čikaško razstavo
in urad SNPJ so obiskali: John
Bolskar in žena, Ann Bolskar
in Theresa Gallatin, West Al-
lis, Wis.; Ray Noach, Milwau-
kee, Wis.; Mary Zajc, Chisholm,
Minn.

Smrtina nesreča v Coloradu

Leadville, Colo. — Frank
Zajc ml., star 35 let, je bil ubit
zadnji petek večer pri koliziji
dveh avtomobilov in Rudolf
Krizman, ki se je vozil z njim,
ima zlomljeno nogo. Zajc in
Krizman sta bila na majhnem
avtomobilu, ki je pri Minturnu
trčil ob drugi, večji tovorni av-
to in se zdrobil. Zajc zapuša
ženo in dva otoka.

Zmaga pri primarnih volitvah

Ely, Minn. — Pri primarnih
volitvah pred nekaj dnevi je bil
nominiran Joseph Virant za
kandidata za okrajnega komi-
sarja. Volitve bodo v prihod-
njem novembru.

Obiski

Ely, Minn. — V Milwaukee
so odšli na obisk k prijateljem
in sorodnikom Anton Steblaj,
Math Zeleznikar in Frances J.
Mavetz z dvema hčerama in
sinčkom.

Otok padel iz 2. nadstropja

Cleveland. — Mali Harvey
Stopničar, star 18 mesecev, je
zadnje dni padel s strehe na
verandi v drugem nadstropju
na cementni tlak, toda k sreči
si je le izbil tri zobe in pobil
se na celjosti.

Dve smrtni nesreči v rovu

Forest City, Pa. — V rudni-
ku je bil ubit 35-letni Jos. Ce-
rovsek, ki zapuša ženo, sina,
mater in brate ter sestre. —
Drugi, ki je izgubil življenje
pri delu v rudniku je bil Frank
Tomazin. Umrlil ga je elek-
trični tok. Zapuša ženo in
pet otrok.

ZDRAVLJENJE S SADJEM

Prof. von Noorden, ki se trdi
že dolgo za uvedbo zdravlje-
nja s sadjem, je izdelal načrt,
kako naj se kakšno zdravljenje
izvede.

Prve tri do pet dni zauživa
samo sadje in sadne soke, vsak
dan kakšen poldrug kilogram.
Najbolje, da se ves čas drži ene
same vrste sadja, ki je odvisna
od letnega časa. Samo sadje iz
skupine sliv ni primerno za tak-
šno kuro in črešnje je jemati le
kot izčrpan sok.

Po teh prvih dneh sledijo stiri
ali pet dni, ko uživa poleg
mnogo sadja tudi drugo hrano,
in sicer z zelo malo soli. Nato
preide spet na samo sadje, po-
tem na mešano hrano itd.

Ce tega ne vzdrži, vrini vsak
teden dva sadna dneva med dru-
ga dni. Koristila bosta pose-
bno zoper toščavost. V ostalem
je pod "sadjem" razumeti tudi
razne zelenjadne soke, posebno
sok kolerabe, med, kumarice, bu-
če, paradižnike, sladko papri-
ko itd. Zelo dobro učinkujejo
sadni sok zoper netočnost, bo-
lezni obisti, drisko itd. Vpra-
šati pa je vedno prej zdravnika.
Dobro učinkujejo na presnovo
tudi redno uživanje sadja ali
zelenjadnih sokov znotraj na
teče.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Poročilo z zapada

Spring Canyon, Utah. — Pred
enim mesecem sem se podal na
pot z namenom, da bi kje dobil
delo. Kakor na tisoče delojkal-
cev, sem tudi jaz "trempal" iz
kraja v kraj in vse brez uspeha.

Podal sem se v hribovito Co-
lorado, do South London Mine,
kjer so zlati rudniki, v katerih
se dela s polno paro, šest dni na
teden. Družba lastuje dva na-
daljnja rudnika v bližini, ki se
imenujeta West in North Lon-
don Mine. Kakor v ostalih, tako
se tudi v teh dveh dela s polno
paro in celo ob nedeljah. Rudni-
ka obratujeta noč in dan in se-
dem dni v tednu.

Pri South London Mine ne
upoštujejo tujcev oziroma prisel-
jenčev, tako da je vse zaman
tu iskati dela ali pa čakati nanj.
Iz enega ali drugega vzroka ne
upošle tam nobenega priseljen-
ca. Pod nobenim pogojem ne
more dobiti dela, dasi vsak dan
uposle par delavcev, pristnih do-
mačinov oziroma "stoprocentne-
žev," ne glede na to, če pridejo
iz Colorada ali pa se priključijo
od drugod.

Nekega dne je prišel tja neki
Slovak iz Denverja, ker je čul,
da se tam lahko delo dobi in da
je vsak dan prilika. Ko se je
oglasil pri delovodji, ga je ta
osorno preletel z očmi in ko je
ugotovil, da ni domačin, mu je
rekel, da za priseljenca ni dela
v tistem kraju. Od družbe ima
povelje, da ne sme dati dela no-
benemu "Bohunku." Slovak se
je nato obrnil in preklinjal
odšel iz pisarne. Vrnil se je v
Denver, čez par dni pa je prišel
nazaj. Dobil je namreč delo pre-
ko neke posredovalne pisarne, za
katerega je plačal \$3, pri Ameri-
can Co., ki je v istih hribih ko
London Mine.

V teh hribih je še več drugih
rudnikov, ki pa ne pridejo v po-
štev, ker zaposlujejo le malo
številu delavcev. Delo v teh rud-
nikih ni stalno, kajti ko je rud-
nik izčrpan, ostane rudar brez
dela in čestokrat niti plače ne
dobi.

Šest milj od rudnikov se na-
haja mesto Alma. Tam je vse
živo in delavcev, ki iščejo zlato
ob malem griču, kajti mrgoli.
Lastnik je dal ta grič v najem
in delavci se mučijo in imajo
trd boj za obstanek. Vsi, ki so
tu uposleni, morajo sami skrbeti
za hrano in vsled tega imeti ve-
dno gotovino v rokah, ker druga-
če ne bi mogli nadaljevati z de-
lom oziroma iskanjem zlate ru-
de. Delajo v skupinah, po dva,
trije in več skupaj. Kakih tri-
deset jardov od vzhodja hriba je
graben, po katerem teče voda, v
kateri izpirajo zemljo in pesek
oziroma zlato rudo. Na razda-
ljo dvajsetih jardov imajo izko-
pane v zemlji luknje, iz katerih
na samokolnicah izvajačo pesek
in kamenje. To mešanico meče-
jo v zaboje, v katere je napelja-
na voda, ki mešanico izpira. Zra-
ven so z mrežo pokrita korita in
zlebovi, na dnu pa platno, na ka-
terem se vse zlato ustavi. Zem-
ljo in pesek voda odnese, zlato,
ki je težje, pa ostane na dnu.
Po končanem delu vse razderejo
in na platno ostaneta dve skledi
finega peska. Tega nato spet iz-
pirajo v posebnih skledah. Vse
to sem opazoval več tednov in
videl, kako se delavci mučijo pri
iskanju zlata, zaslužijo pa prav
malo.

V okolici Alme se nahaja par
sto zlatotiskalcev. Prebivajo v
šotoriščih iz plahit in životarijo.
Njih naselbine izgledajo kakor
ciganske vasi. Večinoma so ti
ljudje naivni, ki se mučijo z
iskanjem zlata rude. Pomaga
naj jim koloradski Alah, kajti
iskanje zlata v teh hribih jim ne
bo prineslo bogastva.

Ko sem videl, da dela ne bom
dobil v teh krajih, sem se podal
na pot. Par dni sem se mudil
v Leadvillu in parkrat naskočil
neki rudnik, ki se nahaja 13 milj
od Leadvilla. Imenuje se Cli-
max Molderum Mine in obrat-
uje s polno paro, sedem dni v te-
dnu. V tem rudniku se delo la-
ko dobi, ker ga vsak dan post-
pet do deset delavcev. Pravijo,
da je v tem rudniku hudičeva
trpljenje. Nekateri vzdržijo ka-
maj pet dni, drugi pa mesec dni,
odvisno je seveda od prostora, v
katerem človek dela. V rudniku
je voda in polno strupenih pli-

nov. Delavci dobijo glavobol, ki
jim hoče glavo raznesti, plača
pa je \$4.50 za osem ur dela.
Hrano in stanovanje prekrbi
družba, za kar računa \$1.30 na
dan.

Upravnik družbe mi je obljui-
bil delo po četrtem juliju, ker
pa bi moral čakati šest dni, sem
se podal na pot, ki me je spet
pripeljala nazaj v "Mormonijo."
Morda bom ponovno naskočil
Leadville in hudičev rudnik Cli-
max in skušal tam dobiti delo.
Ako ga bom vzdržal, bo dobro,
drugače pa se bo treba spet po-
sloviti.

Frank Kroll.

Sheboyganske vesti

Sheboygan, Wis. — Iz naše
naselbine se le redko kdo ogla-
si v listu, seveda dobrih novic ni,
alahih pa nikdo rad ne poroča.

Na kratko bom opisala raz-
mere, ki vladajo v naši nasel-
bini. Sheboygan je že poznan
kot slabo industrijsko mesto.
Delavci so bili že od nekdaj ja-
ko slabo plačani, izvzemši pri
Kohler Co. Ta tovarna je prej-
nja leta še najbolj plačevala
svoje delavce, toda ako je pa
človek dobro premislil, je pa
tudi ta družba jako malo plače-
vala za večinoma težko in ne-
varno delo.

Ta tovarna je uposljevala ve-
liko število naših rojakov, zad-
nje leto pa obratuje jako malo.
Ze pred dobrim letom je odslo-
vila veliko število delavcev, pri-
čela obratovati samo par dni v
tednu, tako, da tudi tisti, kateri
niso izgubili delo, ne morejo iz-
hajati, kajti povprečen zaslu-
šek delavca je od 10 do 20 do-
larjev za dva tedna. In s to pi-
ščo vsoto naj kdo preživlja dru-
žino ali pa stori, kar mu drago.
Zadnje čase se je nekaj govori-
lo, da se Kohlerjevi delavci pri-
pravljajo na stavko, in čulo se
je tudi, da se je velika glava
mr. Kohler, bivši governor Wis-
consin, izrazil, da jim sploh ni
potrebno stavkati, kajti ako ne
marajo delati, da on lahko za-
pre tovarno in jim niti pikiti-
rati ne bo potrebno.

Taka prede delavcu. Ako ni-
si zadovoljen z odpadki, ki jih
dobiš, ti lahko odvzamejo še
odpadke in pripravi se na po-
gin, ali se pa pritoži, ako se imaš
kam.

Da, so postave, v katerih pre-
povedujejo mučenje ali strada-
nje živali. Ne smeš stradati ali
mučiti psa, sploh ne nobene ži-
vali, toda kje je POSTAVA, ki
prepoveduje mučenje delavca,
kateri gine gladi in kateri je
primoran delati za vsako ceno,
ako sploh ima delo? Ubijejo mu
um in moč z večnim priganja-
njem, izžemojo vsako kapljo
moči in ko je izčrpan, ga nado-
mestijo z zdravim in mladim, ti
pa lahko greš kamor ti drago.
Ako nimaš nikogar, da bi se te
usmilil, lahko izvršiš samomor,
kajti ti si pač "nobody", izme-
ček iz človeške družbe. Ti, ki si
garal celo življenje, nimaš na
stara leta niti strehe, pod ka-
tero bi položil svojo glavo.

Da, Sheboygan, kateri se je
dolga leta pokoril in molčal, se
je v teh kritičnih časih prebu-
dil. Delavec je pričel misliti,
pričel se bojevati, kajti dovolj
dolgo so ga mamili s praznimi
obljubami. Delavec je prišel do
prepričanja, da le z bojem pri-
de do zmage.

Naša naselbina je povsod po-
znana kot "chair city". Ima
precej tovarn za izdelovanje po-
hištva, v katerih je bilo tudi
lepo število naših ljudi. Zadnje
čase ena teh tovarn popolnoma
počiva, nekaj jih obratuje, ne-
kaj pa je bilo zadnje čase pri-
zadetih po stavki. V nekaterih
slučajih so si delavci pridobili
nekaj izboljšanja, v drugih pa
nasprotno. Ena teh tovarn je
po stavki odslovila veliko šte-
vilo delavcev s pretvezo, da ni
dela.

Tovarna za izdelovanje otro-
ških igrač je bila tudi na stavki
in po več tedenskem boju je po-
licija na ukaz mestnega župana
razbila stavko z bombami za
sojenje. Da, delavci, volitve so
blizu, premislite dobro, ali boste
še naprej volili za osebe, ki bo-
do vas v stvarkah obsipale z
bombami, ali boste volili moža
delavskega sloja.

Imamo tudi par tovarn za iz-
delovanje obutev. Ena teh je
bila na stavki okrog 6 tednov.
Delavci so dosegli 5% zvišanje
mežde in pripoznanje unijskega
odbora, toda unijske pogodbe
družba ni hotela podpisati pod
nobenim pogojem.

Druga tovarna je sedaj že 9.
teden na stavki. Ravno danes
je bil spopad med delavci in po-
licijo. Ni še ne kaže, da se bi
trdovratni delodajalec podal.
On pač misli, "da bo to prokle-
to bando izstradal, potem se bo
pa vsak posameznik vrnil na
delo." Toda vse kaže, da se mo-
ti; delavci so vstajni, ne peša-
jo, akoravno si je že marsikate-
ri moral stisniti pas.

Seveda imamo tudi par to-
varn, ki so podpisale unijsko po-
godbo. Prva je bila tovarna za
izdelovanje moških oblek, v ka-
teri je uposlenih okrog 120 de-
lavk in okrog 30 delavcev. Ali
ni to dokaz, da tudi ženske la-
ko dosežejo, ako se združijo in
pokažejo svojo moč?

To naj bo dokaz moškemu spo-
lu, kateri se vedno ponaša, da
je zmogel več kot žena.

Naravno je tudi, da tudi v
unijskih tovarnah ni vse naj-
bolje, toda ako hoče eden biti
odkrit sam s seboj, mora pri-
znati, da v unijskih tovarnah je
vse kaj drugo delati ko v ne-
unijskih. Delavec se počuti vsaj
kot človek, ki ima nekaj pravic,
da se lahko kolektivno pogaja,
kar mu prej ni bilo dano. Vsa-
kdo pač lahko ve, da preobrat
ne pride čez noč, pretekel bo čas
predno bo mogoče zastareli in
ključni sistem odpraviti in ga
nadomestiti z boljšim. Toda
kjer je sloga, tam je moč!

Delavec, začrtal si s pot. Na-
prej! Ne omagaj, temveč vztraj-
jaj, pokaži svojo moč, delaj za
izboljšanje sebe in svojih po-
tomcev!

Frances Milostnik.

Preklic piknika

Bridgeville, Pa. — Dne 9. ju-
lija je bil objavljen v Prosveti
moj dopis, v katerem je bilo re-
čeno, da soc. klub št. 18 priredi
piknik dne 29. julija. Sedaj pa
naznanjam, da se piknik iz teht-
nih razlogov ne bo vršil. Ako
ga bomo imeli pozneje, bom po-
ročal. Frank Strah, tajnik.

Na obisku v Minnesoti

Cleveland. — Ob priliki povrat-
ka iz Minnesote si štejem v pri-
jetno dolžnost se zahvaliti za go-
stoljubnost in postrežljivost, ki
nam je bila izkazana od naših
sorodnikov, prijateljev in znan-

cev. Upamo, da se oni kmalu
zglasijo v Clevelandu in nam
dajo enako priliko, da povrnemo.
Pozdrav vsem Minnesotčanom.

Mary Knapp in hčere Mollie
Knapp in Mary Modic.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Član 104, W. Allis. — Mora
biti popoln podpis.
Ena, ki misli na bodočnost,
Detroit. — Takisto popoln po-
pis.

Odredbe vladnega delav-
skega odbora

Več družbam je ukazal sprejeti
na delo odslovljene delavce
ter prenehati z diskriminacijo

Washington. — (FP) — Vlad-
ni delavski odbor ima polne ro-
ke dela, ker je bombardiran z
vseh strani z delavskimi pritož-
bami. Zadnje dni je izdal pet
odlokov, ki se večinoma vsi na-
našajo na odslovljene delavce
vsled unijskih aktivnosti.

Miller Furniture kompaniji
in njenim satelitom v New Yorku
je ukazal, da morajo sprejeti
na delo vse odslovljene delav-
ce. Ta in več drugih pohištev-
nih družb so se nedavno združi-
le in preselile delavnice v Jer-
sey City, N. J., da uidejo Fur-
niture Workers Industrial unijo.
V Jersey City so se preselile, ko
jim je župan Frank Hague, član
narodnega odbora demokratske
stranke, obljubil, da bodo varne
pred unijo in piketi.

Delavski odbor pravi, da so
se družbe spojile in preselile de-
lavnice "z izrecnim namenom,
da prelomijo uslužbenske po-
godbe". Na delo morajo vzeti
vse prejšnje delavce.

Izdelovalce preprog in po-
praviljalce stavev, ki so zastav-
kali v Philadelphiji pri George
Roylan Co. vsled diskriminaci-
je, pa odbor urgira, naj končajo
s stavko. Družbi je ukazal tako
urediti obrat, da bodo vsi de-
lavci delali enak čas, odslovlje-
ne pa mora zopet uposliti. Stav-
ka je nastala, ker je družba po-
srla na počitnice več delavcev
in izvajala diskriminacijo.

Čikaški Motor Coach kompa-
niji je pa ukazal, da mora pre-
nehati s svojo antiunijsko poli-
tiko in sprejeti na delo 15 od-
slovljenih avtobusnih voznikov,
ki so bili ob delo radi pristopa
v unijo. Družba ima svojo kom-
panijsko unijo. Odbor je odre-
dil, da mora dati delavcem po-
polno svobodo do organizacije.

V sporu med Connecticut
Coke Co. in United Coke & Gas
Workers unijo v New Havenu,
Conn., delavski odbor urgira
družbo, da se pogaja z delavci
za sklenitev pisemne kolektivne
pogodbe, obe stranki — unija in
družba — naj pa razvijeta maši-
nerijo za izravnavanje sporov.

Odbor pa ni podprl pritožbe
delavcev pri American Stores,
Inc., v Wilkes Barreju, Pa., na-
našajoče se na diskriminatorne
odslovlitve. 98 delavcev je za-
stavkalo pri tej družbi sredi ja-
nuarja radi odslovlitve šestih to-
varišev. Odbor je mnenja, da
ne gre za diskriminacijo, pripo-
ča pa družbi, naj uposl 60 stav-
karjev in razdeli delo med vse
delavce enako "kolikor je to iz-
vedljivo" ter s tem med njimi
"razblini impresije o diskrimi-
naciji".

Ali ste naročeni na dnevnik
Prosveto? Podpirajte svoj list!

Illinoiska milica po-
lжена na pokol

Dobila je nove instrukcije
cijo proti stavkarjem
gim "notranjim ne-

Chicago. — (FP) —
stavkovna akcija je lah-
na v Milwaukee ali To-
so pa tako dobri izgledi
Illinoisu.

Iz najnovejših navodil
ni milici je razvidno, da
reakcija skrbno pripravi
stop proti stavkarjem in
njim nemirom". V teh po-
sodelujeta tudi Victor
tajnik državne delav-
cije, in Oscar Nelson,
kanski alderman in po-
nik Čikaške delavske fe-

Deset tisoč članov držav-
lice je bilo obveščenih,
pripravljeni na takojšnje
slučaju poziva. Pet tisoč
nikov živi v okolici Chi-
tisoč pa v drugih krajih.

Poveljnik milice gen.
D. Keen, ki je obene-
direktorju Hearstovih
cij, urgira milicnike,
ljava nizko, če bodo po-
akcijo. Rabiti morajo
boje in streljati direktno
V slučaju, če koga ul-
jim ne bo skrivil las, pa
je ubita oseba še tako

Milica bo absoluten
kakor hitro bo poklicar-
jo. Če se bo to zgodilo
stavke, bo konec vsega
nja in zborovanja, če
ukazala milica. Sestan-
30 osebami, kar uklju-
piketiranje, ne bodo do-

V teh navodilih so
direkcije o rabi plinskih
strojnic in tankov. V
potrebe bo pozvana v
di artilerija in bomb-
Sploh je vojska za p-
notranjih nemirov in s-
pletna. Reakcija uvi-
potrebo koncentracijskih
rišč, katere je poveljni-
ce avtoriziralo ustano-
bodo odvedli stavkarje
simpatike ter "upornike
ge "nevarne elemente"
hitlarsko.

Narejena je tudi po-
hranitev naklonjenosti
biznisa. Po-
je odredilo, da v slučaju
obedu je milica v priv-
stavstvih ter je nast-
hotelih, "ker bo taka po-
bro vplivala na lokalni

Ta hitlarski načrt so
gala izdelati tudi "de-
ditelja Olander in Nel-
ška Tribuna je poročal,
se izrazila, da "sta pon-
je tudi organizirano de-
melo čast sodelovati" v
pripravah.

V intervjuju sta F-
ranemu tisku rekla, da
buna ni pravilno citir-
sta rekla, je bilo to, "č-
rožena sila potrebna
tranjim nemirom" "m-
ljudje" raje vidimo, da
milica kakor pa regulat-
da" in drugi profesio-
bojniki. Najbolj komi-
raz: "mi delovni ljudje
ganizirano illinoisko de-
žalostno in slabo spri-
ima take voditelje kak-
lander in Nelson.

AMERIŠKA PREIS-
TERORJA V NE-

(Nadaljevanje s 1. st.)
"zaslugam" nacijem F-
poldrug milijon mark
za vzdrževanje "delav-
te". Vse ta denar gre
ževanje mogočnega H-
ga aparata — za plač-
ljev "fronte" in nacij-
kuse ter propagando.

O nastavljanju vodite-
lavske fronte" nimajo
nobene besede. Imenuje-
ja komanda, to kom-
"Fuehrer". Ti voditel-
činoma ljudje, ki niso i-
stavljajem imeli nobe-
kov z delavskimi organi-
Pletti je imenoval to
"slabše ko raketirstvo".

"Razredno zavedno
delavstvo, izolano v ut-
socialističnem gibanju,
da, da je čas na njegovi-
je zaključil svoj gover-
"Nemško delavstvo bo
valo z bojem proti kri-
mu fiktivnemu sistem-
ne doseže svobode in a-
stavi pravice ter kultu-
tem duhu apeliram v im-
ljonskega nemškega p-
ata za splošno delavsko
nost in za moralno pom-
sveta."

Prizor iz milwauske stavke: električni vozovi opleteni z žico, kljub temu se je morala družba podati.

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

V ogledalu

"Vzorec brez vrednosti"

Odlikovanja — vir za polnitev državne blagajne?

Tudi v Rusiji reducirajo in rekonstruirajo

in neznajen način
tacije meščanstva
e dolgo od tega, kar smo
"Narodo" citali poročilo
nvan's tržnovejske JNS.
mo videti, da je neki go-
viral proti marksizmu
edami, kako so marksi-
ditelji nestanovitni in
ki kot primer ono znano,
le dano razkrinkano, laž
e. Severinga. Teda
kaj: Fej, da imate dru-
gymenot proti nam ka-
toličani — letem še te
perce v svojo vse pre-

predstavljamo koliko zmešnjave,
resmotrenosti in nereda povzro-
čijo vse te ustanove v steklarski
industriji". — Zaradi tega je
sovjet ljudskih komisarjev (ne-
kak sovjetaki ministrski svet)
vse te nepotrebne uprave odpra-
vil, truste je likvidiral in odre-
dil osebno odgovornost mojstrov
in ravnateljev . . . Videti je to-
rej, da birokracija ni nikjer nič
prida. Prav tako je bila izvrše-
na reorganizacija komisariata
za poljedelstvo. Namesto dode-
danjega ljudskega komisarja
Jakovljeva je bil imenovan za
ljudskega komisarja Cernov. O-

terem so dnevno pevski in muzikalni koncerti.

Cikaška razstava: oder na vodi (na lagunu med otokom in celino pri južnem mostu), na ka-

stavi kvart na dan za
vsakogar v družini. To
je udoben in ekonomičen
način kupovanja.

MILK FOUNDATION, Inc.
A non-profit organization
endowed to give out scienti-
fic facts on general health.
285 W. Wacker Drive, Chicago

Ali ste že naročili Prosveto ali
Mladinski list svojemu prijate-
lju ali sorodniku v domovino?
To je edini dar trajne vrednosti,
ki ga za mal denar lahko pošlje-
te svojem v domovino.

Pozabljeni nesmrtniki

Zakaj pravimo Nemcu Mišel, Angležu John Bull in šrapnelu šrapnel. Kdo je prvi jedel sendviče, odkod izraza linčanje in silueta

Cela vrsta ljudi je zaslovela s svojimi imeni, ki so se prenesla na določene reči in pojme, čeprav so sami, njihovo življenje in dogodivščine že zdavnaj pozabljeni.

Kdo je bil Uncle Sam?

Tako so se na primer dolga leta prerekali o izviru označbe "Uncle Sam" za vlado Združenih držav, dokler ni zdaj newyorská "Družba za proučevanje zgodovine iz starih pisem in listin" izteknila zanjo pravo razlago. V vojni leta 1812 je dobavljál meso ameriškim četam živinski prekupčevalec Sam Wilson iz mesteca Troya v državi Newyorku. Spríčo takratnih prometnih razmer kajpada njegove pošiljke niso zmeraj prišle z razelono točnostjo, zato so jih pa vojaki s tem večjim veseljem pozdravili, ko so jih dobili.

Večje pošiljke prekaženega mesa — časih cele vrste voz, obloženih s sodei — je Wilson navadno sam spremljal; tako je kaj kmalu postal pri vojakih priljubljena in nestrpno pričakovana osebnost. V teku časa so se vojaki vsi vprek navadili, da so dobrodušnega starega gospoda klicali za "Uncle Sam" (strie Sam); v šali so trdili, da sta pomenili črki "U. S." (United States) na njegovih sodih samo kratko njegovih imena, ki so mu ga bili vzdeli vojaki. V vojnem dnevniku, ki ga je izdal leta 1816 neki Jack Dolan in je kmalu zaslovel po vsej USA, služi označba "Uncle Sam" za celotni vojaški proviantni oddelek; že čez nekaj let se je pa izraz udomačil za vso ameriško vlado.

Zdaj ko je izvir te označbe nedvomno dognan, je postavilo mestece Troy svojemu zaslužnemu meščanu spomenik; na njem je Sam Wilson upodobljen v tipični noši tedanje dobe.

Nemški Mihel

Oznacba "nemški Mihiel" izvira od konjeniškega generala Hansa Mihla Elije Obertrauta, ki se je rodil leta 1574 v Porenju in je leta 1625 padel blizu Hanovra v bitki. Za svojega pustolovskega življenja se je Obertraut zmagovito udeležil nešteti bitk v 30 letni vojni in je kmalu zaslovel pri prijateljih in sovražnikih kot neustrašen vojak. Njegovo ime je bilo takrat simbol pogumnosti in odločnosti; tako ni čudo, da se je označba "nemški Mihiel" ohranila čela desetletja v pomenu viteštva in zvestobe. Šele dolgo pozneje se je izraza prijel pojem nemške dobrodušnosti in brumnosti, ki mu je še današnji dan ostal.

John Bull

Angleži pa niso dobili označbe "John Bull" od resnične, kdaj živeče osebnosti temveč od neke teatarske postave. Leta 1712 je napisal Skot dr. John Arbuthnot, osebni zdravnik kraljice Ane, satiro "Pravica pekla"; v

njej simbolizirajo posamezne osebe razne narode: Nikolaj Zaba zastopa Holandsko, Johana Zelva Francosko, John Bull govori pa v imenu Angleške. Pozneje je izdal Arbuthnot še drugo delo pod naslovom "Zgodovina Johna Bulla; čeprav sta obe stvari z umetnostnega stališča dokaj nepomembni, se je avtorjeva označba vendarle kaj kmalu udomačila širom sveta. Prvotno je bil John Bull simbol poštenosti in odkritosti, danes ga pa rabimo bolj v pomenu angleške brezobzirnosti in roba-tosti.

Amerika — Henrikova dežela

Tudi srednji vek je s svojimi imeni obogatil naš jezikovni zaklad. Vsi vemo, da izvirja beseda da "Amerika" od raziskovalca in pomorščaka Ameriga Vespuccija; le malokateremu pa ugotne biti znano, da je Amerigo romanizirana oblika madžarskega Emerika, ta pa pomeni po naše Henrika. Amerika bi se morala torej pravilno imenovati Henrikova dežela.

Še mnogo manj vedo ljudje, da se je ime holandskega sportnika dr. Miguela Kofa, ki se je l. 1683. preselil na Angleško, ohranilo v sportni igri *golf*, ki ga je posebno rad igral. V istem stoletju se je razvila v Parizu nova industrija; utemeljila jo je barvaraka in tkalske rodbina *Gobelinov*, ki so proslavili posebno takrat še nenavadna tapetna dela s svojim imenom. In naposled je nekako v istem času postalo znano ime farmarja *Lyncha* iz Virginije, ki se je v takratnih viharnih časih znal tako zavarovati pred razbojniki, tatovi in vlomilci, ki so ogražali njegovo posestvo, da je vsakogar, kogar je dobil v pest, kratkoma obesil ali pa pretepel do nezavesti; linčanje, ki se je še dan današnji ohranilo po nekod v Ameriki, je dobilo po njem ime.

Lord Sandwich

Tudi 18. stoletje je pustilo v našem jeziku to ali ono znamenito ime. Najbrže že veste, da je udomačeni izraz sendvič (sandwich) prišel od angleškega grofa Johna Montaga Sandwicha, ki je postal leta 1765. prvi lord admiraltete; mož je bil tako strasten kvartač, da ni utegnil od kvart niti na večerjo in se je zadovoljil z obloženimi kruhi. Manj znano bo, da se je grof Sandwich tudi sicer hranil skoraj izključno samo s kruhom z maslom, obloženim z mehko kuhanim špagirjem in jajcem.

Angleški konjski trener *Filip Tattersall* je odprl leta 1777. prvi zavod za jahanje; po njem se jahalnice še danes imenujejo. Francoski finančni minister *Etienne de Silhouette* je znan po svojih senčnih risbah, ki je z njimi nadomestil v kraljevskih gradovih dragocene slike. Po njem imenujemo takšne risbe *siluete*.

Pariški tovarnar kovinskih izdelkov *Tallois* je prvi začel izdelovati okraske iz medu, prevlečene z zlatom; tako še danes govorimo o nepristnih rečeh, da so "talmi". Izraz je spučena oblika imena omenjenega tovarnarja.

Francoski zdravnik Guillotin

se je proslavil s strojem za obglavljanje, ki ga je uvedla francoska revolucija, čeprav so gljotino že poprej izumili na Angleškem. Manj znano bo, da je na njej tudi sam končal.

Tako smo prišli do 19. stoletja. V teh letih se je rodila beseda *šovinizem*, ki poteka od Napoleonevoga grenadirja *Chauvina*. Mož je bil fanatičen privrženec velikega Korzičana in je brezobzirno nastopil zoper vsakogar, kdor se je drznil o Napoleonu kaj slabega reči.

Angleški polkovnik *Shrapnel* je leta 1803. izumil izstrelek, ki je v vseh vojnah prejšnjega in sedanjega stoletja tako imenitno služil ubijalnim namenom. Besedo bojkot smo dobili od irskega posestnika *Boycotta*, ki leta 1880, ni maral pristopiti irski posestniški ligi in ji plačevati poseben prispevek od zakupov; zato so se vsi njegovi prijatelji obrnili od njegovi in prisilili celo njegove delavce, da niso smeli delati zanj, da so ga torej bojkotirali.

OD MOŽGANOV DO ŽLEZ

Kako delujejo živelci

V nekem angleškem medicinskem zborniku poroča sir Henry Dale o novih izsledkih v področju živčnega delovanja.

Dolgo let so menili, da doseže neki impulz, ki gre skozi živlec do določene mišice ali žleze, avo smoter že s tem, da je pač prišel na cilj. Toda med potjo od možganov do žleze ali mišice mora skozi nekakšno sekundarno ranžirna mesta, ki jih je primerjati nekako lokalnim telefonskim uradom. Vrh tega so tudi v mišicah neke vrste miniaturnih končnih postaj. Opazovali so, da more potekati impulz pri teh sekundarnih postajah samo v eno smer, dočim more vzdolž kakšnega žilca ali mišičnega vlakna v obeh smereh.

Nadalje so opazovali, da sledi pri prihodu impulza do sekundarne postaje ali končne postaje v mišlici oziroma v žlezi takoj tvorba neke kemične substance. Časovna akcija te substance odloča, da-li more impulz naprej ali reagira mišlica s stiskom oziroma žleza z izločnino. Ta kemična substanca je acetil-kolin. Brez tega ne reagirata niti mišlica niti žleza.

Acetil-kolin se da izdelovati umetno in od tega si obetajo nove napredke v moderni farmakologiji.

“PIJTE MLEKO”

za bolje spanje

Pijte kozarec toplega mleka vsak večer predno greste v posteljo. Spali boste bolje, kajti sveže pasterizirano mleko pomaga živcem, da se odpočijejo, in je lahko za prebavo.

Pijte najmanj en kozarec mleka pri vsakem obedu in videli boste, koliko boljše se boste počutili. Narocite svojemu mlekarju, naj vam dostavi kvart na dan za vsakogar v družini. To je udoben in ekonomičen način kuپovanja.

MILK FOUNDATION, Inc.
A non-profit organization
endowed to give out scienti-
fic facts on general health.
205 W. Wacker Drive, Chicago

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Ciklaska razstava: oder na vodi (na lagunu med otokom in celino pri južnem mostu), na katerem so dnevno pevski in muzikalni koncerti.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Katarina in Chaval sta bila že tu, ko sta prišla Caharija in Filomena. Segli so si v roke in ostali skupaj. A hipoma se je Caharija razjezil, zasačil je nekega žebjarja, ki je bil iz razvednosti prišel z drugimi, ko je ščipal njegovo sestro v bedra; vsa rdeča mu je namignila, naj molči, ker se je tresla od strahu, da ne bi prišlo do pretepa, če bi se vsi ti žebjarji zakadili v Chavala, ki ne bi pustil, da jo ščipljejo. Vedela je, kdo jo je, a iz previdnosti ni hotela reči ničesar.

Njen fant se je le posmešnil, nato pa so vsi štirje odšli, kakor da je zadeva opravljena. A koj, ko so prišli k Piquetti, da bi popili vrček piva, se je pojavil spet tisti žebjar in se jim meni nič tebi nič izvijaje zarezal v brk. Caharija, užaljen v svojih rodbinskih čustvih, je navlil na nesramneža.

— To je moja sestra, ti svinja! ... Čakaj, pri moji duši, ti bom že pokazal, s kom imaš opraviti!

Razločili so ju, medtem ko je Chaval ponavljal popolnoma mirno:

— Kar pusti ga, to je moja stvar ... Še podelam se ne nanj!

Maheu je prišel v svojo družbo ter pomiril Katarino in Filomeno, ki sta jokali. Vsi so buhnili v smeh, žebjar pa je izginil. Da bi to poplaknil, je Chaval, ki je stanoval v Piquetinih krčmi, naročil pivo. Štefan je moral trčiti s Katarino, vsi so bili skupaj, oče, hči s svojim fantom, sin s svojo ljubico, in si vlijudno napivali: Na zdravje vse družbe! Nato je Pierron tiščal, da bo tudi on dal za pijačo. Vsi so se lepo strinjali, a hipno je Caharijo vnovič pograbila jeza, ko je zagledal svojega tovariša Mouqueta. Poklical ga je, češ, da hoče, kakor je dejal, obračunati z žebjarjem.

— Premikastiti ga moram! ... Čakaj, Chaval, pazi na Filomeno in Katarino, takoj se povrnem.

Zdaj je bila vrsta na Maheju, ki je naročil pijačo. Na koncu koncev ni nič slabega, če hoče sicer fant maščevati svojo sestro. A brž ko je dekle opazilo Mouqueta, se je pomirilo in zmajalo z glavno. Prav gotovo, da sta jo oba grdobina pobrisala v "Vulkan".

Na semanji večer so ljudje zaključili praznik na plesišču "Pri dobrovoljčku". Njegova lastnica je bila vdova Desir, močna ženska petdesetih let, okrogla kakor sod, a tako živa, da je dejala, da ima šest fantov, vsak delovnik po enega, ob nedeljah pa vseh šest skupaj. Vse premogarje je nazivala za svoje otroke in se raznežila, ko je pomislila na reko piva, ki jim jo je bila stočila v tridesetih letih, razen tega pa se ponašala s tem, da ni niti ena vlačnica zanosila, če si ni prej pri nji razmajala nog. "Pri dobrovoljčku" sta bili dve sobi: gostinjska, kjer so stale točilna miza in mize za goste, od tu pa je vodila široka odprtina naravnost na plesišče, ki je bilo po tleh le v sredini pokrito s podnicami, ob straneh pa kar z opeko. Okrašena je bila z dvema girlandama iz papirnatega cvetja, ki sta se križali iz enega kota do drugega pod stropom in se spajali v sredini v venec iz istega cvetja; po stenah pa so se vrstili pozlačeni štiti, popisani z imeni svetnikov: sv. Elgij, zavetnik železničarjev, sv. Krišpin, zavetnik čevljarjev, sv. Barbara, zavetnica rudarjev, in tako dalje ves koledar obrtov. Strop je bil tako zelo nizek, da so se trije godci na odru, ki ni bil večji od lece, zavedali obenj z glavami. Za razsvetljavo plesišča so zvečer obešali štiri petrolejke, v vsak kot po eno.

To nedeljo so od petih plesali kar pri odprtih oknih. Okoli sedmih pa sta se gostinjska soba in dvorana napolnili. Zunaj je nastal vihar, ki je vrtinčil velike črne oblake prahu tako, da je ljudem jemalo vid in da je praske-

talo v pečah za pečenje. Maheu, Štefan in Pierron so vstopili, da bi sedli, a so spet našli Chavala, plešočega s Katarino, medtem ko ju je Filomena, čisto sama, gledala. Niti Levaque-a niti Caharije ni bilo nazaj. Ker ni bilo okoli plesišča klopi, je Katarina po vsakem plesu hodila počivat k očetovi mizi. Vabili so tudi Filomeno, naj sede, a ona je rajše stala. Mračilo se je, trije godci so igrali kakor pobesneli, v dvorani ni bilo videti drugega nego stegna in nedrija, ki so se gnetla v zmedri rok. S truščem so sprejeli štiri svetilke in hipoma se je vse razsvetlilo: zardeli obrazi, razmršeni lasje, prilepljeni na kožo, in jopiči, vihrajoči po težkem, z vonjem po znojčih se parih nasičenem zraku. Maheu je pokazal Štefanu Mouquetko, ki se je, okrogla in debela kakor prašičji mehur, divje vrtela v rokah nekega dolgega, mršavega rudarja; morala je pač najti nekoga drugega za tolažbo.

Ob osmih je prišla naposled Maheujka, ki je nosila v naročju Estello, in za njo otročaji: Alzira, Henri in Leonora. Takoj je našla tu svojega moža, ne da bi se bala, da bi se motila. Večerjali bodo že kasneje, saj ni bil nihče lačen, ko je bil želedec poplavljen s kavo in nabit s pivom. Tudi druge ženske so prišle. Ljudje so si pošepetavali, ko so videli prihajati za Maheujko Levaque-ovko z Bouteloupjem, ki je vodil za roko Ahila in Desirejo, Filomenina otroka. Zdelo se je, da se obe sosedni dobro razumeta, zdaj pa zdaj se je katera okrenila in kramljala z drugo. Imeli sta zelo važen pogovor: Maheujka je pristala na Caharijevo poroko, sicer oupana, da bo izgubila sinov zaslužek, a je vendar uvidela, da bi ne bilo pravično, če bi mu še dalje branila. Prizadevala si je, da bi bila dobre volje, četudi ji je bilo tesno pri srcu, saj je bila dobra gospodinja in jo je skrbelo kako bo uredila, da bo vse prav, ko se odreka znatnemu delu dohodkov.

— Tja-le sedi, sosed! je rekla in pokazala mizo kraj tiste, kjer je pil Maheu s Štefanom in Pierronom.

— Ali mojega moža ni bilo pri vas? je vprašala Levaque-ovka.

Tovariši so ji odgovorili, da se bo zdaj pa zdaj povrnil. Vsi, Bouteloup in otroci, so se tako stisnili med pive, da so strnili obe mizi v eno samo. Naročili so piva. Filomena, opazivša mater in otroka, se je vendar približala. Sedla je, ko so ji ponudili stol, in zdelo se je, da je zadovoljna, ko je čula, da se bo naposled vendarle možila; potem pa, ko so vpraševali, kje je Caharija, je odgovorila z mehkim glasom:

— Jaz ga tudi čakam, malo je šel naokoli.

Maheu se je spogledal z ženo. Torej je pristala? Zresnil se je in molče kadil. Tudi njega je skrbelo za bodočo pričo nehvaležnosti otrok, ki se drug za drugim poročajo in pušča-jo starše v pomanjkanju.

Venomer so ljudje plesali, ob koncu četvorke je plesišče tonilo v rdečastem prahu. Stene so se potresale. Neki klarinet je piskal, kakor da daje lokomotiva zasilni signal. Ko so se plesalci ustavili, je puhtelo iz njih kakor iz konj.

— Ali se spominjaš, se je nagnila Levaque-ovka k Maheujki na uho, ko si dejala, da boš zadavila Katarino, če bi napravila kako neumnost?

Chaval je pripeljal Katarino k mizi, kjer so sedeli domači, in sta, stoje za očetom, izpraznila svoja vrčka.

— Ah kaj! je zamrmrala Maheujka vdano, to se le tako reče ... Samo to me tolaži, da ona ne more imeti otrok, o, to vem zagotovo! ... Viš, če bi tudi ona rodila in bo jo morala mo-žiti, kaj bi neki potem jedli?

(Dalje prihodnjé.)

Raul Auerheimer:

Marijazzelski čudož

(Nadaljevanje in konec.)

Slednjic je uvidela, da je ta trenotek in celo ves dan brezuspešen, zato se je trudoma dvignila. A v tem je ugledala mlado dekletce, ki je klečalo nekaj korakov od pregraje. Zlati odsev, ki je prihajal od oltarja, ji je razsvetlil obraz ter izdal svetlo prog, katero so zapustile prekipajoče solze. Bila je preprosto oblečena: v angleško krilce in škotsko jopico s svetlikajočim se pasom ter zelenim klobučkom. Izpod njega so ji silili svetli lasje; bili so polni in svetli kakor monštranca. Klečala je s pobešenimi očmi in proseče povzdignjenimi rokami. Kaj neki je hotela tu? se je povpraševala baronica. Privlačevala jo je mlada stvarica. Bila ji je simpatična, ker je bila svetlolasa kakor ona sama. Ko je Gabrijele odhajala s svojo materjo, se je še enkrat okrenila k jokajoči, ki je še vedno nepremično klečala, z ožarjenim obrazom in svetlikajočimi rokami. Njena žalost jo je prevzela. Še dolgo je morala misliti na mokre lise njenih rožnih lic, ker Gabrijele je bila do brosrčna in dovzetna. In tako

se je dogodilo, da je baronica pri njej dosegla, kar ji Mati Božja ni mogla darovati v tej pičli uri: da bi Gabrijele pozabila odličnega jezdeca, vsaj začasno pozabila.

Naslednje jutro se je baronica kasno prebudila. Prvic po več tednih se je dobro naspala in to tako trdno, da je preslišala, ko se je dvignila in odšla baronica, njena mati. Stari dami se je to dozdevalo kot milost božja. Ze mesece in mesece ni moglo njeno dete spati, sedaj pa se ji je to posrečilo celo pri belem dnevu. Nov dokaz Vsemogočnosti in Marijine dobrote. To je staro damo še podkrepilo v njeni veri. Hčerke ni hotela prebuditi in mirno se je odstranila, da bi še med njenim spanjem molila za svojo hčerko.

Gabrijele ji je bila hvaležna. Počutila se je svežo in zbrano ter menila, nič ji sedaj ne bo zadrževalo zbrane pobožnosti. Ni je motilo, da je bila maša že končana. Čim manj molilcev je bilo v cerkvi, tem bolje. Cutila je potrebo, da je sama z Brezmadežno Devico; da si pogleda ta oko v oko.

Ko se je bližala cerkvi, ki je bila sedaj v tem čarobnem septemberskem jutru, vsa v raz-

sodico z blagoslovljeno vodo, bakren, z vodo napolnjen kotlič, poskropil z njo darove ter milostno še nekatere obiskovalce po obrazu in s svečanim obrazom zmoli nekaj molitvic. Z veseljem so čakačji pobrali svojo drobnarijo, duhovnik pa se je urno zopet podal v zakristijo.

Gabrijele je hitela preko odmevajočih kamenitih plošč. Vzbudila je pozornost s svojim plašcem iz surove svile in plapolajočim avtomobilskim pajčolanom na klobučku. Celo duhovnik jo je z zadovoljstvom opazoval, a le kot odličnega gosta z dobrim okusom. Šla je mimo vsega, pobožnih molilcev, izletnikov in duhovna ter tudi mimo oltarja Milosti, kateri jo je zmedel s svojim sijajem. Hitela je k Marijinem stebru, ki je stal v ozadju cerkve. Bil je visok in osamljen. Na okrogli mizici, na železnih ostenh je bilo nasajenih nekaj sto gorečih sveč, belih stebričkov, pred njimi pa zlato srce. A med belimi stebrički, se je dvigoval črn, veliko močnejši, skoro orjaški steber, ki je presegal vse ostalo in prav na vrhu je stala lesena Mati Božja, z Detetom v naročju. Ovalno izrezana nebeška glorijska hrba tu ji je segala prav do pete. In ves steber, kakor tudi štitioglatna deska, na kateri je stala Marija, je bila črna od saj, katere so se tu nabirale leto za letom ter prevlekale steber s plastjo črnega pliša.

Topel dan je prihajal od mnogih gorečih sveč, kar je bilo prijetno v tem hladnem jesenskem jutru. Tu je baronica namerala opraviti svojo molitev, tu pred toplo mizo, ob vznokju Matere Božje. A ko je poklenila, jo je prehitela neka druga, katera je z brzimi koraki prihitela iz teme ter zasedla prostor ob Marijinem vznokju. Baronica se je užaljeno odmaknila ter razvedno ogledovala novodošlo. Bila je blondinka, katero je spoznala prejšnji večer.

Med tem je opazila svojo vsiljivost, osramočena je vstala, da napravi prostor odlični dami. A Gabrijele je dobrovoljno dejala: "Samo ostanite, gospodična. Za obe bo dovolj prostora." Tujka je bila zadovoljna in tako sta obe složno klečale druga poleg druge, v soju mnogih sveč, ki so enakomerno plapolale nad njunima glavama. Molili sta. In zgoraj nad njim, na vrhu črnega stebra se jima je smehljala Marija.

In vedeli sta, zakaj. Ker, ko je dekle po kratkem času nenadoma vstala in si na veliko brisala mokri nasek, se je dvignila tudi Gabrijele in jo vprašala:

"Gotovo ste doživeli kaj izredno bridkega?"

"Ah, ja!" je vzdihnila blondina.

Baronica je postala radovedna.

"Ali ste morebiti izgubili svojega ženina?" je nadaljevala in pristopila k prikupni tujki.

"Ah ne," je dejala. "Saj še ni bil moj ženin."

Razburjena vsled molitve in nad užitkom, katerega poznajo samo ženske ter primorana vsled nenadnega sočustvovanja, ki pripravi nežni spol, kjerkoli se spoznajo in kadar se čutijo same, in naj bo to v železniških vagonih, v zdravniških čakalnicah ali v cerkvi, — tedaj si zaupajo svoje tajne. Takoj je baronici povedala vso malo, vsakdanjo storiho. Ime ji je bilo Roza in bila je modistka in je, kakor je trdila, napravila "poznanstvo" z nekim kavalerijskim častnikom. Nameraval jo je poročiti in z njegovo pomočjo je že imela mal živ spominček. Spomladi se je ta častnik pri neki konjski dirki ponarečil, zlomil roko, in takrat ga je šest tednov zdravila z vso žensko gorečnostjo. Tako zvesto in ponižno, da ji je celo njegova mati podarila čudovito lepo brošo. Vsa le hvaležnosti jo je nato zapustil. Že dva meseca ni ničesar slišala o njem in nima niti pojma, kje se nahaja v tem trenutku.

"Ako mu je morebiti Fedor ime," je mirno dejala baronica, "tedaj je sedaj na Semmeringu."

Roza je globoko zadihala in vsled strahu obstala. Ker njen oboževanec se je res imenoval Fedor.

Nato so se ji vili solze, že to-

likokrat od včera. Solze je imela vedno pripravljene in so ji najbrže pri najmanjšem pretresu kar same zdrknile iz oči. Baronica jo je objela, poljubila. Še čutila ni, da je s tem napravila velikopotezno dejanje. Nato ji je nasvetovala, naj se sama odpelje na Semmering, ker take stvari se lažje opravijo ustmeno.

Svoji materi pa je dejala doma.

"Veš kaj, mamica. Peljive se raje v Reichenau. Na Semmeringu je vedno toliko ljudi."

Stara dama je bila zadovoljna s tem predlogom.

Leto nato je že živel mladi Ritterberg. In stara baronica je ponosno stopicala okoli, pestovala svojega vnuka in od časa do časa izustila, da je lahko jezila svojega tasta: "Pa je božja pot v Mariazell le pomagala!" Pri tem je zmagovalno pozibavala malo dete. A štabni častnik se je vedno omalovaževalno nasmešnil ter ji z ljubosumnostjo odvzel sinčka. Modri mož gotovo ni imel niti pojma, da je božja pot resnično pomagala. In zato ga je sedaj Gabrijele bolj ljubila kakor prej: Ker, bil je gospod profesor, kar pa sam ni vedel. Prav to ju je zblížalo. Ker, kjer preneha užtenost in vsevednost moža, prav tam se pričena ljubezen žene.

Moški—pozornost!

Tukaj je posebno natančno, ki bo povzelo vsakemu, ki je dosegel "srednjo starost" in se čuti, da potrebuje zanesljivo TONIKO. Da bo ugodno tisočkrat, ki bi se ne moglo braniti ali samuditi s naročilom.

Nuga-Tone

od poštanskega direktorja, se ta prodaja sedaj prodaja potom vaših lekarnarjev. Dolar na mesec zdravilo—bodite sam svoj—nabavite si steklenico še danes—janečno.

Dr. Weeks, Successor to
HAYES DENTAL OFFICE
Hrs.—8:30 A. M. to 8:30 P. M.
Tel. Harrison 6751
Consistently Low Prices
326 S. STATE ST.
Opposite Davis Store, 2d Floor

KJE JE JOHN VI

Podpisana želim izslov svojega brata Johna. Pred leti je bil cagu. Kdor ve, kje je prosim, naj piše njemu. Mrs. Tereziji Pakj, Imperial, Pa. John V. doma od Kamnika.

Ali ste naročili na "Prosveto"? Podpirajte

Kako potrošiti dolar za hrano

33¢	MILK AND CHEESE
25¢	FRUITS AND VEGETABLES
20¢	BREAD, FLOUR AND CEREALS
12¢	LEAN MEAT, FISH, EGGS, ACCE
10¢	FATS AND SUGARS

Vi odločate kakšno hrano naj se da želedecu družine in ker vi pripravite to hrano, vi hišna gospodinja leta 1934, je na vaših ramah velik del odgovornosti za zdravje družine in še posebno takrat kadar je malo denarja za nakup hrane in velika družina za nasiti, je to nekaj kar bi se reklo skor nemogoče, tedaj je treba vedeti: kaj je najpametnejše in na kakšen način naj se potroši dolar za nakup hrane.

Da si opomorete iz take zadrege so izvedenci, ki imajo preiskunje, preučevali kako bi mogli potrošiti vaš dolar "najzdravejšim" načinom in za najnižjo ceno. To je le k vijo, kako imate razdeliti da dobite najboljši uspeh: Mleko in mlečni produkti: sadje in zelenjava 25 do meso, ribe in jajca 12¢; kn cereals 20¢. Mast, sladkor stvari pa 10 centov.

Z drugimi besedami: tretjino ali več za mleko, več ko eno četrtino za sadje, njavo, okrog eno sedminko ribe in jajca in eno sedminko moko in cereale, ter sedminko sladkor in druge manjše soli, dišave, itd.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hr slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČL S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene smernice, unijsko delo prva vrsta

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue

Telefon Rockwell 4994

Chicago, Ill.

Kom. se dobe na željo tudi vna stranice poslati